

Strnjena ključna priporočila

Glede na predstavljeno analizo je naše najpomembnejše priporočilo, da je potrebno zagotoviti celostno obravnavanje kulture posilstev in zaščite spolne nedotakljivosti v pravnem sistemu, s politikami in načrtno razgradnjo kulture posilstev na družbeni ravni.

V ta namen priporočamo, da se v piramidi obravnave kršitev spolne nedotakljivosti zagotovi naslednje ključne ukrepe, ki naj zakrpajo vrzeli na ravni kazenske, prekrškovne, upravne, civilne obravnave vseh kršitev in pri drugih načinih strateškega odzivanja za preprečevanje in odpravljanje kršitev in njihovih posledic.

V kazenskopravni ureditvi je ključno, da se, tudi s spremembami in dopolnitvami KZ-1, zagotovi:

- ▼ *Pregon posilstva in spolnega nasilja v intimnopartnerskih odnosih po uradni dolžnosti,*
- ▼ *Dopolni ali dodatno uredi kazniva dejanja nasilja nad ženskami, zlasti uredi femicid, prisilne poroke, prisilne sterilizacije, zalezovanja s spolno komponento ter pohabljanja ženskih spolnih organov,*
- ▼ *ustreznejšo ureditev kaznivih dejanj iz sovraštva,*
- ▼ *kazenskopravno zaščita pred viktimizacijo (povračilnimi ukrepi).*

Izzivi pregona in sodne prakse v kazenskih zadevah so zlasti:

- ▼ *treba je bistveno izboljšati hitrost in učinkovitost odziva organov pregona in sodišč na nasilje nad ženskami,*
- ▼ *preprečiti je treba dokazovanja in postopanje, ki žrtve sekundarno viktimizira, zlasti prek taktik izčrpavanja in obtoževanja žrtev,*
- ▼ *natančno bi bilo treba ponovno preučiti vprašanja obravnave zavrženih ovadb,*
- ▼ *Podrobneje je treba nasloviti vse vzroke za nenavadno milo kaznovalno politiko glede spolne kriminalitete,*
- ▼ *Preučiti je treba, kako se v praksi uporabljajo pravne (pre)kvalifikacije kaznivih dejanj v zvezi s spolno nedotakljivostjo in zagotavlja pregon vseh odgovornih, tudi pravnih oseb,*
- ▼ *Dograditi je treba ustrezno koordinacijsko organizacijsko strukturo za celostno odzivanje na vse pojave nasilja nad ženskami,*
- ▼ *zagotoviti je treba ustrezno usposabljanje in osveščanje sodnikov, tožilcev, izvedencev, policije.*

Ustreznejše zagotavljanje podpore žrtvam v zvezi s kaznivimi dejanji bi moralo vključevati:

- ▼ *Krepitev žrtvam osredotočenega pristopa in spodbujanje prijavljanja nasilja nad ženskami,*
- ▼ *Vzpostavitev specializiranega kriznega centra za žrtve spolnega nasilja,*
- ▼ *Zagotavljanje stalne psihosocialne podpore vsem žrtvam na vsem območju Slovenije,*
- ▼ *Pravica do državne odškodnine mora biti na voljo tudi vsem žrtvam, ki so tujke_ci,*
- ▼ *Odnos sodne prakse do spornih ravnanj v primerih oprostitev ali milih sankcij,*
- ▼ *Civilnopravna zaščita v adhezijskih postopkih ob kazenskem postopku,*
- ▼ *Potrebno bi bilo analizirati in celostno urediti pretrganje zastaranja ali podaljšanje zastaralnih rokov.*

Pri obravnavi kršitev spolne nedotakljivosti z drugimi pravnimi ukrepi je treba:

- ▼ *Izboljšati jasnost in določnost pri urejanju prepovedi diskriminacije, zlasti spolnega nadlegovanja in viktimizacije, vprašanj interseksijske diskriminacije in drugih, npr. segregacije in dajanja pomoči pri diskriminaciji,*
- ▼ *Predpisati in zagotoviti za vse kršitve primerne, sorazmerne in odvrčalne sankcije, na vseh ravneh obravnave kršitev spolne nedotakljivosti od prekrškovne, upravne, kot tudi civilnopravne zaščite, naj se zbira podatke o enakosti, razčlenjene po posameznih osebnih okoliščinah, da se zagotovi učinkovito spremljanje, načrtovanja in vodenja nediskriminacijske politike ter za znanstveno raziskovalne namene. V ta namen naj podatke zbirajo in obdelujejo že vsi pristojni organi in sodišča, prav tako naj se zagotovijo z ustreznimi kvalitativnimi in kvantitativnimi raziskavami.*

Upravnopravna zaščita spolne nedotakljivosti terja resno prenovo zakonodaje in prakse, zlasti:

- ▼ *zagotovitev možnosti zadostnega inšpekcijskega nadzora na vseh področjih z določitvijo inšpekcij in pooblastil za ukrepanje,*
- ▼ *zagotovitev potrebnih pooblastil Zagovornika načela enakosti,*
- ▼ *resno in celovito politiko nadzora, prednostno na področju vsega zaposlovanja in dela z izrekanjem učinkovitih, sorazmernih in odvrčalnih sankcij, tudi glob.*

Ustreznejša civilnopravna zaščita spolne nedotakljivosti terja:

- ▼ *jasno in določno urejanje enostavnih poti in narave kršitve prilagojenih sredstev za varstvo, vključno s sistemom začasnih odredb za zaščito in začasno ureditev preprečevanja viktimizacije,*
- ▼ *zagotovi naj se možnost uveljavljanja vseh zahtevkov za zaščito pred enim sodiščem,*
- ▼ *jasno naj se določi ustrezno dolge, kršitvam prilagojene zastaralne roke, posebej tudi v zvezi z delovnimi zadevami,*
- ▼ *analizo dosedanje sodne prakse z vidika izrekanja učinkovitih, sorazmernih in odvrčalnih sankcij, zlasti tudi odškodnin,*
- ▼ *prenovo ureditve možnosti zastopanja žrtev s strani nevladnih in drugih podpornih organizacij,*
- ▼ *prenovo sistema varstva v kolektivnih tožbah.*

Ustreznejša zaščita spolne nedotakljivosti v internih mehanizmih zahteva:

- ▼ *dopolnitev zakonodaje, da bo ta določala jasen okvir za urejanje preventivnih in drugih ukrepov za zaščito, zlasti, kaj vse mora biti v internih aktih urejeno, da se zagotovi celosten pristop k vsem problemom diskriminacije, zlasti razumevanje vseh o tem, kaj je nadlegovanje (s ponazoritvami kršitev, z usposabljanji), kako se bo ukrepalo, po katerih poteh, kaj so možni ukrepi za zaščito žrtve, kakšni so ukrepi zoper kršitelje, kakšna je preventiva in skrb za kulturo ničelne tolerance do teh pojavov,*
- ▼ *kot primer zglednega pristopa naj se prenovi veljavno ureditev zaščite v sistemu državnih organov in organih lokalne samouprave.*

Potrebna je pristna javna kultura ničelne tolerance in celostna politika preprečevanja kršitev spolne nedotakljivosti, ki povezuje vse pravnosistemske in družbene pristope, vključno s politiko enakosti spolov. Ključno je, da se na podlagi resnega in odprtega procesa posvetovanja zagotovi vizija, vodenje, koordinacija in organizacijska struktura za to ter zgled, vključno z vprašanjem zagotovitve zadostnih organizacijskih, človeških in finančnih virov in na ta način vzpostavi jasna odgovornost vseh deležnikov.